

Close Reading begrijpend lezen wordt een feestje!

Een kijkje in de praktijk.

Enthousiast geworden?

Volgend jaar ook aan de slag met Close Reading? Zie het aanbod op: www.expertis.nl/closereading

Wist je...

... dat het Close Reading-team bezig is met het vertalen en bewerken van een boek over Close Reading? In 2018 verschijnt het boek bij PICA.

Meer weten?

Neem contact op met:

Dortie Mijs
M: 06-54 37 38 95
E: dortie.mijs@expertis.nl

Marieke van Logchem
M: 06-43 35 13 18
E: marieke.van.logchem@expertis.nl

Tony van Dalen
M: 06-29 00 24 11
E: tony.van.dalen@expertis.nl

Expertis Onderwijsadviseurs
Postbus 762
7550 AT Hengelo
Prins Bernhardplantsoen 204
7551 HT Hengelo
074-8 516 516
Utrechtseweg 31b
3811 NA Amersfoort
033-4 612 680

info@expertis.nl
www.expertis.nl

Sinds kort kunnen we de eerste Close Reading-lessen bekijken en dat is genieten! Wat vooral opvalt is de hoge betrokkenheid van de leerlingen.

Dit schooljaar begeleiden we o.a. twee Kentalisscholen in Assendelft en Amsterdam. Kentalis is de specialist op het gebied van onderwijs voor leerlingen met beperkingen in horen en communiceren. In Kentalis Signis Communicatieve Leerstroom (CLS) zitten leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) in de leeftijd van 4 - 13 jaar. Niet de makkelijkste doelgroep voor Close Reading, denk je misschien. Het was verrassend te zien wat deze leerlingen kunnen en wat deze leerkrachten uit de leerlingen kunnen halen. We delen graag de inspirerende ideeën.

Wat zien we bij de leerlingen?

- Hoge betrokkenheid bij de lessen. Het is: "Hoera, begrijpend lezen!" Wie had gedacht dat we dat ooit nog eens zouden horen.
- Leerlingen die aantekeningen maken, met elkaar discussiëren en elke keer weer terug kijken in de tekst.
- Leerlingen samenwerken.
- Leerlingen die niet opgeven, maar blijven zoeken in de tekst naar antwoorden.

Wat zien we bij de leerkrachten?

- Leerkrachten die de tekst centraal stellen. Het gaat om de inhoud van de tekst en niet het om het aanleren van een strategie.
- Leerkrachten modellen op het moment dat ze merken dat leerlingen er niet uitkomen.
- Leerkrachten die leerlingen laten discussiëren, waarbij het niet gaat om goede of foute antwoorden, maar om redeneren en argumenteren.
- We zien veel plezier en enthousiasme bij leerkrachten.

Waar gaat het om bij Close Reading?

- Het werken met een korte tekst, eventueel onderdeel van een langere tekst, die complex genoeg is voor de lezers.
- Het meerdere keren lezen van de tekst, verdeeld over verschillende lessen.

Close Reading begrijpend lezen wordt een feestje!

Een kijkje in de praktijk.

- Een opeenvolging van tekstgerichte vragen die de instructie in het begrijpen van de tekst, zowel literair als bij het maken van afleidingen, ondersteunen.
- Uitgebreide discussie over de tekst, tussen leerkracht en leerlingen onderling.
- Het leren maken van aantekeningen tijdens het lezen.
- De verwachting dat leerlingen moeite moeten doen om iets te leren van de tekst.

Ervaringen

Leerkrachten hebben hard gewerkt om de vaardigheden onder de knie te krijgen. Het lijkt immers heel simpel: maar hoe zet je de tekst centraal? Hoe verander je je eigen handelen?

Wat werkt is heel klein beginnen met het stellen van één tekstgerichte vraag, gekoppeld aan een activerende werkvorm. Bijvoorbeeld: "Aan het eind van de les kun je vertellen waarom het verhaal de titel 'een bijzonder ei' heeft." Dat doe ik door tijdens het lezen een paar keer te stoppen en hardop denkend voor te doen of ik nu al weet waarom het een bijzonder ei is. Aan het eind van het verhaal stel ik de vraag nog een keer en geef ik denktijd. Ze mogen met hun schoudermaatje overleggen, dan ga ik het met de groep bespreken. Zoek het bewijs in de tekst, onderstreep het en ik noteer het op een grote flap.

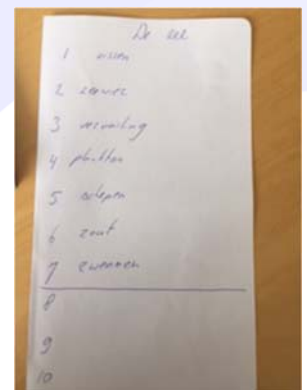
Een dag klassenbezoeken levert inspiratie. Een aantal voorbeelden uit de praktijk:

Informatieve tekst, activeren van voorkennis, sessie 1

Eentje geven, eentje nemen (Bron: werkmop CPS begrijpend lezen, blz. 148) - Ingezet bij het activeren van de voorkennis in les 1 - De tekst gaat over leven in de zee, een informatieve tekst.

Als startopdracht schrijven de leerlingen op een blaadje de nummers 1 t/m 10 onder elkaar. Onder de 7 trekken ze een streep. Iedere leerling schrijft 7 dingen op die hij weet over de zee. Vervolgens gaan ze lopen door de klas, zoeken een andere leerling. Ze lezen elkaars blaadje en zoeken één ding uit van de ander en schrijven dat op hun eigen blaadje, de ander doet dat ook (eentje geven, eentje nemen). Wanneer ze 10 items hebben gaan ze op hun plaats zitten.

Het is mooi om te zien hoe fanatiek de leerlingen zijn en hoe ze ook weloverwogen punten uitzoeken. Er ontstaan al mooie gesprekken. De leerkracht pakt het nog even kort terug door naar het mooiste woord te vragen. En gaat vervolgens snel naar de tekst.

Reclame tekst, activeren van voorkennis, sessie 1

De kinderen mogen 10 seconden naar de afbeelding op het digibord kijken, vervolgens wordt de afbeelding weggehaald en moeten ze noteren wat ze hebben gezien. Daarna gaan ze hun aantekeningen vergelijken met hun schoudermaatje. De reclame teksten komen erbij en er wordt volop over gediscussieerd. Welke woorden maken dat je het product wil kopen? Waarom gebruikt de schrijver bepaalde woorden?

Close Reading begrijpend lezen wordt een feestje!

Een kijkje in de praktijk.

Er worden veel argumenten gebruikt, de teksten worden vaak herlezen. Het mooiste was nog wel dat een leerling aan het eind zei: "Dit was geen begrijpend lezen, dit was leuk!"

Nieuwsbegrip tekst, samenvatten in de laatste sessie

In een eindgroep mogen leerlingen de Nieuwsbegripteekst, die nu voor de tweede keer aan de orde komt, samenvatten met behulp van de alfabet poster (Bron: CPS Werkmap Begrijpend Lezen, blz 143).

Ze halen kernwoorden uit de tekst en vullen die op de poster in. Daarna gaan ze met hun poster aan de wandel en proberen ze deze verder aan te vullen. Er wordt volop gesproken over de tekst: hoort dit nu wel bij de kern of niet? En waarom?! De leerkracht is erg vaardig in het stellen van goede vragen en doorvragen. De leerkracht blijft dicht bij de tekst, vraagt constant om bewijs. Het wordt duidelijk dat de leerlingen de tekst echt begrijpen.

De opzet van het traject met Expertis

We zijn nu 1 jaar bezig op deze Kentalis-school. Leerkrachten zijn erg enthousiast. De bijeenkomsten zijn praktisch van opzet. We gebruiken veel verschillende soorten teksten: Nieuwsbegrip-teksten, gedichten, advertenties, recepten, verhalende en informatieve prentenboeken. In een bijeenkomst zetten we het GRRIM-model in, want zo werken de leerkrachten ook in hun groep. Dat betekent: eerst een les voordoen, dan een les samen maken en tenslotte gaan de leerkrachten in tweetallen aan de slag. We kijken naar het stellen van een leesdoel, welke tekstgerichte vragen passen daarbij, hoe kunnen we alle leerlingen activeren. Stap voor stap wordt de les opgebouwd. Aan het eind van de bijeenkomst heeft iedereen een serie van 3 lessen klaar, plus het voorbeeld van de trainer.

Er wordt gewerkt met een stuurgroep die op schoolniveau de leerkrachten kan ondersteunen en enthousiasmeren. Ook kunnen zij eventuele knelpunten signaleren. Klassenbezoeken vormen onderdeel van het traject. Hierdoor krijgen leerkrachten persoonlijke feedback. Zij krijgen zicht op hun sterke kanten. Het traject krijgt een vervolg, want in het tweede jaar zit de verankering en de verdieping.

Enthousiast geworden?

Volgend jaar ook aan de slag met Close Reading? Zie het aanbod op: www.expertis.nl/closereading

Het Close Reading-team wenst jullie allemaal
een hele fijne en zonnige vakantie.
Vergeet niet wat leuke boeken mee te nemen!
Veel leesplezier!